

REDACȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe șase luni ... 10 "

Pe trei luni ... 5 "

N-ții de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir șarmant: prima dată 14 bani; a doua dată 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicație.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

Telefon nrul și comitat 502.

Odinioară ca și acum !

De Ioan Russu-Șirianu.

Politica de stat inaugurată de Tisza Kálmán s'a mai făcut în Ungaria. Cine e în curent cu luptele naționale maghiare dela începutul veacului XIX, știe că Dieta ungară dela 1832—34 scosese din uz limba latină și hotărîse ca la judecătorii să se folosească cea maghiară, precum să se conducă și matriculele în limba unguească (unde preoții predică ungrește!) . . . Cât despre Dieta dela 1839—40, votase reforme și mai radicale. Oficiile bisericești aveau să comunice cu cele civile numai în limba unguească și matriculele să se poarte ungrește și unde preoții nu predică în limba maghiară. Ba se pusese condiția că cine nu știe ungrește, să nu poată fi preot.

Chiar în chestii militare, Ungurii de atunci făcuseră un pas îndrăzneț: hotărîseră ca regimentele din Ungaria să corespundă ungrește cu autoritățile civile.

În școlile de stat de p'atunci, întocmai ca acum, erau momiți copiii și se dau premii atât învățătorilor cât și elevilor cari făceau spor în limba unguească . . .

Kisdedovó-urile ș'atunci erau socotite drept mijlocul cel mai practic de maghiarizare.

Wesselényi scrisese doar:

»Instituțiunea aceasta va face să putem ajunge aceea ce este pentru noi cea mai mare dobândă și comoară: fără așezământul acesta *ceresc* am înălță fără efect la ceriuri oftările noastre. Copilașul slovac, sârb, valach și german, va învăța ungrește fără lucru și osteneală. Copiii învăț ușor o limbă ca și alta. Ce ușor e să-i faci să vorbească ungrește *îndată la ridicarea institutului*; și când după vre-o câțiva ani cei mai mărișori vorbesc binișor ungrește: cei ce vor urma după ei *de sine* vor învăța ungrește. *Numărând douăzeci de ani dela ridicarea institutului, toată populațiunea va fi ungerită, adică va ști și va grăi ungrește.*« (Traducerea lui T. Păcățianu, în »Cartea de aur«).

Slavă Domnului însă, »popolațiunea« nu s'a ungerit și azi Românii și celelalte națiuni știm tot atât de puțin ungrește ca pe vremea lui Wesselényi.

E la tot cazul caracteristic, că bărbați luminați cum a fost Wesselényi, numiau »instituțiune *cerască*« școlile în cari copiii naționalităților erau să fie maghiarizați și își închipuiau că îndată ce se vor ridica în satele românești ori slovacești azile de copii, tot satul se maghiarizează: va fi destul ca micii copilași să vadă »instituțiunea,« și îndată vor vorbi — ungrește.

Au trecut însă 66 de ani d'atunci și nici *statistica întocmită de Unguri* n'a putut să constate mai mult de 7 la sută Români cari știu ungrește. Dar și acest procent e dat de clasa cărturarilor și de satele mixte, va

să zică ar fi învățat ungrește și fără a se fi ridicat »instituțiunile cerești«!

Chiar așa, cu ajutorul asilelor și a școlilor de stat, lăsăm pe statisticianii maghiari să facă socoteala: câte *mii de ani* vor trece până să se întâmple ceea ce Wesselényi speră în *douăzeci* de ani!

Ceea ce știe toată lumea, e că puțin după 1840, s'a înfundat cu politica de maghiarizare: la 1849 Ungurii au depus armele și 18 ani au trebuit să lupte exasperați să nu fie desnaționalizați — *dânșii*.

Și cine le garantează că ori ce primejdie este înlăturată? Dar nu mai departe decât astă-primăvară erau alarmați de pericolul ce vine dela Viena și, peste tot, de valorile amenințătoare *germane*, după cum nu-s de cât 2—3 ani de când eram îngrijorați și de puterea expansivă a colosului dela Nord.

Impăcarea cu Viena o crede *coalitiă* că este acum *definitivă și vecinică*?

Și dacă Impăratul Wilhelm a intervenit, cum s'a scris în presa maghiară, împotriva aspirațiilor naționale ungrești (în armată), d'aci încolo, revenind *coalitiă* la programul său kossuthist și potențând aspirațiile naționale, cred bărbații de stat maghiari că vor întimpina simpatii mai multe și rezistență mai puțină?

Colosul dela Nord se sbate, adevărat, în dureri cumplite, trece printr'o crasă mare. Cele peste o sută milioane slavi spornici nu se vor nimici însă sub durata crizei actuale, ci vor deveni încă mai amenințătoare după ce vor reuși să-și croiască o formă de stat modernă.

În Balcani apoi — observarea făcută în Dietă de fruntașul naționalist dr. Polyt — s'au format state noi, de existența și aspirațiile cărora Ungurii trebuie să țină socoteală, vrând-nevrând! Și nu e acolo un singur stat care să aprobe ori să sprigine politica de maghiarizare... Apponyi, Kossuth și ceilalți nu pot crede că Sârbii dela Belgrad, fiindcă i-a onorat cu prezența Lengyel Zoltán, o să aplaude o politică de stat maghiară care tinde a desnaționaliza pe Sârbii din Banat, după cum nici România n'ar privi impasibilă la desnaționalizarea a trei milioane Români viguroși!

Citind despre politica de maghiarizare alui Wesselényi și Kossuth, pigmeii de azi ar face deci mai cuminte dacă s'ar întări nu în pornirile lor șoviniste, ci văzând că nu duc la scop frazele sforăitoare și devizele false, *să caute împăcarea sinceră cu toate naționalitățile*, căci și față de Muscali și față de nemți, șoviniștii singuri nu vor putea forma zid de apărare, ci prețioase se vor dovedi atunci brațele noastre. Ca să le aibă, caute a ne câștiga — inima, inaugurând un regim cu adevărat liberal, drept și frățesc!

Balotagiul din Cluj între Böhm, Mihály și Kecskeméthy se va întâmpla în 22 August.

Civilizatorii nostri.

Una dintre mijloacele menite să ducă la îndeplinire opera de desnaționalizare a naționalităților nemaghiare, zic doctrinarii șoviniști, este *cultura*. Cultura maghiară superioară are rolul să absoarbă cultura inferioară a naționalităților, susțin dâșii într'un mod destul de logic.

Că ce înseamnă însă cultura aceasta, asta o știm cu toții cari privim lucrurile cu alți ochi decât cei ai șoviniștilor, dar o dovedește, mai presus de toate rezultatele comptate până acum în direcția aceasta de cultura maghiară. Totuși ni-se trage la îndoială parțialitatea când venim să arătăm noi insuficiența acestei culturi, care numai cuceriri nu poate visa.

Iată însă că vine acum un maghiar, profesor dela școlile reale din Oradea-mare *Dr. Alvinczy Sándor*, un om care a muncit — precum zice — 15 ani la catedră și cu o francheță neobișnuită ne arată în ce consistă această cultură, care se simte destul de viguroasă a pleca la drum de cuceriri.

Iată câteva specimene din observările estreme de interesante ale lui Alvinczy:

»Școlile medii ungrești stau cu fintele ce urmăresc unice în felul lor. Nu există țeară, în care s'ar aștepta mai mult dela aceste școli, ca dela ale noastre; nu se poate imagina înfară de hotarele țării noastre astfel de școală medie, din sinul căreia, să iasă tineri, mai puțini instruiți, cu o lipsă de cultură și educație așa de mult bătătoare la ochi, ca din gimnaziile și școlile reale maghiare.

Chiar și Românul, Sârbul ori Slovacul cu școală, este mai cult de cât Maghiarul. Cel din urmă, ori cât de instruit ar fi, în ori ce rang ori poziție, este după regulă porcari. Excepțiunile sunt rare. Și dealfel un astfel de maghiar cult trebuie numai scărpinat puțin și dăm de rusticitatea lui schită. Înainte cu 900 de ani era condiționată existența, cinstea maghiarizmului de faptul, ca părăsindu-și vechile credințe, să între în comunitatea lumii creștine. Azi stăm iar la răspântii. În lupta de existență a popoarelor, afirmarea noastră națională este condiționată, dela faptul că desfăcându-ne din starea de porcari, ne știm oare înălță la mentalitatea popoarelor culte.

... Nu-mi pot închipui o priveliște mai respingătoare — zice Alvinczy — decât profesori ori directori sarbezi, ascheți, fără căldură de inimă și minte, însălbătăciți, fugind de societate. Sunt monștrii aceștia, ca și cum monstruoșizăți sunt cărțile didactice ieșite din consorțiu Klamarik. Conrup suiețele maghiare, pentru că îl înstrăinează de școală de carte, de știință.

Vorbind despre directorii de școli Alvinczy continuă:

Psihologia acestor tipuri se potrivește mai mult ori mai puțin la toți acei directori, pe cari i-a numit Klamarik. Cultură generală n'au, în specialitatea lor încă-s slabi. Suflul lor uscat nu e încălzit de pasiuni nobile; ei primesc entuziasmul de nebulie. Prototip de streber, care vânează situații și distincții preste vrednicia și meritele lor, pe căi piezișe. Ca director este păzitor riguros de paragrafe, pedant, birocrat searbăd. El desvultă de obicei în profesori supunerea lingușitoare. El usează de strictețea ca de virtute, și cu aceasta-și ascunde incapacitatea, miseria sufletească. Oficer de temniță model ar fi ieșit dintr'insul. Pe un director l-au aflat mai de multe ori, cum descul-

țându-se se furișă la ușele claselor și se uită prin cheia ușei și pândia, oare profesorul nu face ceva contra paragrafelor.

... Numirea de director a lui Rajner Ferencz caracterizează de minune epoca de ministru a celui Wlassics, pe care opinia publică l'a botezat așa de nimerit »frizer-cultural« (»kultur-borbély«)

... Sunt spre paguba incalculabilă a instrucțiunii acei profesori, cari din lipsă ori lăcomie se angajează și la alte ocupațiuni secundare. Pe lângă împlinirea conștiințioasă a datoriei, 18 ore de maximum săptămânal, îl reclamă întreg și pe omul de cea mai tare constituție. Eldoradoul profesorilor cu ocupații secundare este Budapesta. Primesc ei atâtea, cât sunt în stare să câștige. Sunt ocupați de dimineața până seara fără repaos. Pardon, greșesc. Au totuși repaos și a atunci când își țin orele ordinare la institutul unde-s angajați. În decursul prelegerii, se cruță după puțină, cască mereu și-și adună puterile pentru ocupația secundară de peste zi. Nu-mi pot închipui ceva mai deprimător pentru elev, ca somnolența profesorului.

Indeosebi sub Wlassics a trecut în convingere generală, că profesorul numai pe căi strimbe poate reuși. Prospectele acestea au sedus pe mulți profesori chiar harnici la neglijarea datoriei lor.

Ei bine, cu o armată d'aceasta, într'adevăr sunt prospecte d'a cuceri pe cale culturală naționalitățile.

Din România.

M. Sa Regele a primit din partea M. Sale Regelui Haakon VII al Norvegiei o scrisoare, prin care-i notifică suirea Sa pe Tron și încoronarea Sa ca Rege al Norvegiei.

A. S. R. Principele Ferdinand a vizitat Joi seara expozițiunea, întovărășit de dl major Greceanu și de dl prefect al poliției Capitalei. A. S. Regală a sosit pe la orele 7 p. m. și după o preambulă s'a oprit la restaurantul Austriac, unde a luat masa.

AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria, împreună cu Principele Carol și cu Principii cei mici, au părăsit Sinaia Sâmbătă.

A. S. R. Principele Ferdinand s'a dus în Germania unde va face o cură; A. S. R. Principesa Maria și micii Principi se duc în Anglia, împreună cu A. S. R. Principesa Elisabeta; A. S. R. Principele Carol se duc în Elveția.

La orele 10 seara A. Sa s'a îndreptat la Arenele Romane unde a privit prologul »Povestei Neamului«.

În loja oficială se aflau domnii I. Lahovari, ministrul domeniilor; Al. I. Ghika, Greceanu și Grant.

Pretutindenii Principele a fost salutat de public cu cel mai adânc respect.

Știri dela expoziție.

Societatea de industrie din Austria, cea mai mare corporațiune de lucrători, a anunțat comisariatul general de proiectul pe care această societate l'a fixat în vederea unor vizite la expoziția noastră. Escursionistii vor forma două grupuri, care se vor despărți după vizită; grupul al doilea se va îndrepta către Constantinopole, pe când întâiul după o vizită la Sinaia se va întoarce la Viena.

În peștera fermecată florile de cristal au început să schimbe colorile.

Lucrările iluziunii de furtună sunt spre terminare și vor fi date în scurt timp publicului.

Comisariatul general al Expozițiunii a fost avizat de către direcția generală a căilor ferate, că dorind să înlesnească și mai mult persoanelor din provincie vizitarea Expoziției în zilele când sunt proiectate sărbători mari, e dispusă să reducă taxele tarifale cu 50 la sută pentru drumul București și înapoi.

Spre a se putea da ordine de aplicare, direcția generală a căilor ferate roagă comisariatul s'o avizeze cu cel puțin 6 zile înainte de orice festivitate mare.

Rezultatul reprezentațiunilor istorice din Arenele Romane sunt satisfăcătoare din toate punctele de vedere. Financiarmente iată rezultatul de până Sâmbătă seara: cheltueli 11.000 lei, venit 16.000, adică un excedent de 5000 lei.

La începutul lunii August în prima jumătate, vor sosi cei 20 luptători în vederea matchiului din Arenele Romane. Reamintim că printre ei se află: Paul Pons șampionul limbei, de care francezii sunt mândri și care deține de mai mulți ani centura de aur internațională. Apoi Paul le Boucher care a dat de gândit chiar lui Paul Pons, Wanderberg Schachman, doi germani, un turc și alți șampioni.

Conștiința națională!

(Urmare.)

Deci pe când inteligența română din România duce traiul, »dolce far niente« numai în risipă și otravă fără să producă ceva, în o trândăvie eternă, naționali nepăsători, ba chiar batjocurind aceea ce e național, cei dela cârmă, fac pe cavalerul nobil, care se tot îndoiește la pocloane prin toate părțile când înainte, când înapoi, când în dreapta, când în stânga, în credința că așa își vor asigura ei o reclamă superbă de un stat fin civilizată, mare, nobil și bine crescut, pe când neamul său e ucis pretutindenii, fără ca acei dela cârmă statului român să-și facă mult scrupul, multă durere de cap pentru aceasta. Aceasta e negreșit marea »conștiința națională« cu care escelează și de care sunt pătrunși acei ce conduc statul și destinele întregului popor român de pretutindenii.

Cu totul altfel însă ne arată Grecii ce e conștiința națională, și la ce fapte extraordinare poate împinge conștiința națională înalt dezvoltată. Ei merg chiar atât de departe, încât întrebunțează chiar și mijloacele cele mai imorale: crime, omoruri, incendii, prădăciuni, hoții, toate fărădelegile numai și numai ca să ajungă la scopul lor național. Și noi nu putem zice că ei nu vor reuși că nu vor putea ajunge chiar și în acest mod mârșav, sub ochii Europei celei juste și nobile, scopul lor, deoarece noi vedem că Grecii sunt din răspuțeri, sprijiniți cu toată inima de către statele cele așa numite nobile ca d. e. Anglia dar mai ales de către Austria, amicul cel mai sincer și mai bun al României și al Romanilor de comun.*

Ce le pasă Grecilor că fac crime, că omoară pe Români pacinici, dacă tocmai prin aceste crime se pot ei face remarcabili, se pot înșinua înaintea Europei. Iar făimoasa Europa la rândul ei a avut totdeauna respect și adorațiune numai pentru acei cari știu a lovi a ucide, cari știu să omoară. Noi apelăm tot mereu la Europa și ne facem de răs, Grecii apelează însă la arme, la omoruri și incendii și Europa îi dă în secret

*) Vezi expozeul lui Goluchowski în delegațiunii, vezi tratatul secret între Austria și Grecia prin care se cedează de către Austria Greciei toată Macedonia locuită de Români, în schimb ca Grecia să sprijinească Austria în în mersul ei spre Salonichi etc.

dreptate, îi dă în secret tot sprijinul ei și îi recunoaște totodată de un popor energic. Grecii văd că tocmai prin aceste mijloace criminale capătă ei reputațiune deosebită și sunt susținuți cu mare îngrijire de către politica cinstită austriacă.

Și când vedem noi că criminalul e onorat respectat și susținut de ce nu o facem și noi așa, de ce nu luăm și noi exemple dela Greci, dela hoți, dela Europa chiar, chiar dela Austria care ne tratează cu atâta perfidie cu atâta mai mult când avem dreptul sfânt de a ne apăra viața și avutul nostru, de ce nu luăm și noi arma în mână și nu ucidem pe acela ce ne caută moartea, de ce nu ne facem singuri dreptatea, când intervențiunile diplomatice ale Europei pe lângă guvernul grecesc e numai platonie, e numai răs și batjocură, e numai de a unge ochii. Dovada cea mai bună pentru aceasta e că ca răspuns la așa numitele intervențiuni diplomatice la Atena, bandele grecești au omorât la Huma 20 de Români iar la Carafra 7 păstori etc. De ce nu lovim și noi înapoi? *Acela ce nu-și apără viața, acela nu e demn de ea!*

Suntem lași, fricoși și câștigăm disprețul lumii întregi. Așa de ticăloși așa de corupți am ajuns prin lipsa de conștiință națională încât nu mai știm a ne apăra viața, iar România poartă singură toată vina nimicirii Românilor din Macedonia pentru că ea a luat asupra sa apărarea Românilor din Macedonia, au cheltuit milioane pentru redeşptări naționale ale Românilor și au întărit astfel pe Greci și acuma în loc să-și apere cu puterea pe Români, îi tot sfătuește, să se lase omorâți de dragul Europei prea cinstite. Iau Europa (Anglia și Austro-Ungaria) sprijinește, susține, ba chiar îi animează pe Greci la hoții și omoruri. Iată conștiința națională a României.

Conștiința națională a Grecilor ce se poate asemăna cu cea a Maghiarilor în șovinism și brutalitate merge atât de departe, încât ei lătesc minciunile cele mai mari în lumea nouă, încât agenții și diplomații lor esmit oameni ca Kazazis, rectorul universității din Athena, cari merg din țară în țară, din capitală în capitală ținând discursuri, prelegeri (în Viena în sala Leogesellschaft), făcând toate chipurile ca să câștige pentru dânsii opinia publică, deși ei sunt hoții, ucigașii și incendierii. Pe când la noi Români nu se face absolut nimica, de și suntem cu atâtea milioane mai mulți, decât Grecii pe lume. După mare chiu și vai s'au fost anunțat într'un rând din partea studenților români din Viena o desertatiune în chestia Macedo-Română, și până azi au rămas numai la anunțare. Așa e Românul, mare din gură! Sărmană inteligență română din Viena atât de mare n'au putut face nimica. Au trebuit să vie dacă nu unul din Bosnia apoi (un macedonean) unul din Leipzig ca să vorbească în locul lor, deși ei singuri s'au fost anunțat. Românul, sărmanul eroul cel mare de gură, așteaptă miere numai ca să-i vie mură în gură, ca să pice gata din cer, sau în cazul cel mai bun, imploră ca alții să facă lucrul pentru el, în loc ca el singur să se apuce de lucru cu energie și perseveranță. Grecii din contră lucră singur fiecare mic cu mare din răspuțeri după un program binecuzetat și pregătit și nu cruță nici un sacrificiu, numai ca să-și ajungă scopul lor, și noi vedem că ei reușesc, pe când noi cu moralitatea noastră popească, coruptă »capul plecat sabia nu-l taie« »dacă ți-au luat mantaua, dă-i și cămașa etc. suntem niemiși și am rămas de răs.

Politicianii lor merg pe la persoanele marcante, pe la politicianii marcanți ale tuturor statelor, și caută a-i preocupa cu toate mijloacele cerete, pentru cauza lor. Ei mituesc, platează, corup diplomați, persoane înalte, foile din Europa, plătesc chiar scump articolele scrise în favorul lor, foile jidano-germane din Viena sunt toate câștigate pe partea lor, o mulțime de colaboratori pe la toate gazetele streine sunt plătiți și susținuți de societatea revoluționară »Helenismus« din Atena,

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La orice cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSÁRHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69

Esistă și la noi o atare societate? un atare sacrificiu, un atare simț național?

Ce face liga culturală sub faimosul patriot român Petrea Grădișteanul... Doarme! somnul morții!! Odată vorbea în lași despre pietrele scumpe ce lipsesc în coroana lui Carol I. astăzi se vede că dlui le-a găsit deja pe la diferitele bănci jidovești. Unde e patriotismul cel mare de odinioară??

(Va urma.)

Grevă declarată și — sistată.

Eri, în urma unor neînțelegeri provenite din interpretarea unilaterală a regulamentului, culegătorii tipografiei noastre s'au pus în grevă, zădărnici în chipul acesta apariția numărului ce trebuia să apară eri. În decursul zilei s'a clarificat însă diferendul și culegătorii au reînceput munca.

Cerem scuzele abonaților și cetitorilor noștri pentru acest inconvenient cauzat de împrejurări neatârătoare de voința noastră.

† SEVER AXENTE

O scurtă telegramă din Brașov ne aduce o veste care va îmbrăcă în doliu întreaga suflare românească.

Neînfrântul tribun din 1848, viteazul colaborator al Regelui Munților, martorul viu al măreței epopee naționale, care trăia printre noi: Sever Axente a încetat din viață.

Dureroasa veste ni-se anunță prin următoarele cuvinte laconice:

Axente Sever decedat ieri 2 ore p. m.

Popovici.

Prin moartea lui Sever Axente neamul românesc îmbracă doliu.

La racla marelui bărbat aducem prinosul inimilor noastre îndurerate.

Din străinătate.

Crimele grecești în Macedonia.

Se telegrafiază din Monastir, că trupele turcești au întâlnit Sâmbătă seara lângă Monastir o bandă grecească, compusă din 70 de oameni.

Troupele au ucis pe șeful bandei, îmbrăcat în uniformă de ofițer grec, și pe un agitator grec din Magarova, care era însărcinat cu transportarea proviziunilor bandei.

Afară de aceștia au mai fost prinși și alți bandiți, și aduși Sâmbătă dimineața la Monastir, unde au fost închiși.

În aceeași zi trei tineri aromâni, fiii notabilului Mantaxa din comuna Hrupiște,

fiind pe drum spre Magarova, au fost prinși de bandiții greci.

Doi dintr'ânșii au fost asasinați, iar cel de-al treilea abia a putut scăpa cu viață, fiind însă grav rănit.

Acesta din urmă recunoscând printre bandiți pe un agent terorist grec din Hrupiște, l-a denunțat autorităților turcești, cari l-au arestat imediat.

Ațiunea bandelor grecești în Macedonia a reînceput cu mai multă furie în urma manifestațiunilor antigrecești din Bulgaria.

Publicațiunea la Presse Associée primește dela corespondentul său din Constantinopol următoarele:

O bandă grecească a capturat pe bulgarii Gheorghe Milleff și Mitro Atanasoff, amândoi din satul Doloni. Nu se știe ce s'a făcut cu acești doi oameni. Ei au fost prinși pe când își aduceau în sat vitele.

Aceeași bandă a capturat pe bulgarii Filip Titlof și Mihai Mancef, și i-a dus într'o pădure, unde probabil i-a ucis.

Autoritățile turcești s'au interesat cu deamănuntul de împrejurările în cari s'a săvârșit această crimă, dar nu au luat nici o măsură pentru prinderea bandiților.

Manifestațiile anti-grecești din Bulgaria.

Sofia. — Azi a avut loc în orașul Iamboli un meeting contra Grecilor.

Cinci mii de manifestanți au străbătut orașul. Din cauza provocării grecilor, manifestanții au devastat cinci prăvălii grecești.

Cavaleria a fost neputincioasă d'a menține ordinea.

Sofia. — Se telegrafează din Filipopol că se fac mari pregătiri pentru meetingul pan-bulgăresc ce se va ține acolo în ziua de 19 August.

Pe zidurile orașului s'au afișat proclamații prin care se oprește vorbirea limbii grecești în public.

— O altă știre din Iamboli spune: După meetingul de azi, ținut aci, mulțimea a devastat în fața trupelor aduse pentru menținerea ordinii, mai multe prăvălii grecești și o fabrică a unui Grec.

La Varna, poporul a silit pe primar să iscălească destituirea tuturor funcționarilor de origine grecească. Poporul fiind astfel satisfăcut, nu va mai ține meeting anti-grecesc.

Sofia. Mișcarea anti-grecească din principat continuă. Se fac mari pregătiri pentru meetingul pan-bulgăresc ce se va ține în ziua de 19 August în Filipopol, unde numeroase afișe lipite de zidurile orașului opresc populațiunea să vorbească grecește.

La Jamboli, după meetingul de azi s'au produs turburări. Manifestanții, sub ochii trupelor, cari au intervenit, au devastat mai multe prăvălii grecești și o fabrică. La Varna, mulțimea a silit pe primar să semneze o ordonanță prin care toți impiegații municipalității de naționalitate greacă să fie înlocuiți.

La Salonic, eri, medicul bulgar Nikolow a fost rănit grav deși era însoțit de dragomanul agenției comerciale bulgare.

Se zice că autorul atentatului este un grec, care a scăpat. Este vorba de răzbunare contra asasinării medicului grecesc din Kiupruli.

Din Basarabia.

Referitor la unele vești răspândite prin ziarele din România liberă, că adevărații Români din Basarabia ar vrea să se despartă

de cătră statul rusec, ziarul național democrat, »Basarabia«, ce apare în Chișinău scrie la loc de frunte și următoarele:

»Acest lucru trebuie bine lămurit odată pentru totdeauna. Noi am spus de nouă ori până acum și o spunem și a zecea oară: am declarat, în programul nostru național democrat, cumcă vrem să păstrăm legăturile leguitoare cu statul rusec.

În marginile legilor rusești noi vrem propășirea volnică a minții și a trupului pentru tot poporul basarabean și mai ales pentru țărănul basarabean. Noi nu cerem decât autonomia pe care de mult am avut-o și mai cerem drepturi cetățenești și pământ pentru țărani.»

Situația în Rusia.

Manifestul din Vyborg.

Corespondentul din Petersburg al ziarului »Voss. Ztg.« publică următoarele: În mai multe vitrine și librării, unde se tipăresc și se găsesc cărți social-democratice s'a ținut perchiziție. Mai multe librării au fost închise.

În toate se căută manifestul din Vyborg, dar' nu s'a găsit nici un exemplar. Manifestul este răspândit în mii de exemplare cu toată controla aspră a autorităților.

Revoluționarii deținuți.

Petersburg, 13 Aug. Cea mai mare parte a conducătorilor revoluției sunt prinși. O deosebită însemnată se dă deținerilor din urmă a revoluționarilor din Moscva. În decurs de 10 zile au fost deținuți peste o sută de conducători — revoluționari, ajungând în mâna poliției toate planurile de revoluție, toate bombele, și armele.

Petersburg 13 Aug. Reacțiunea se manifestă tot mai hotărât. În săptămâna trecută poliția din Petersburg a deținut 268 de persoane și a făcut 46 de perchiziții. Afară de aceasta 66 de oameni au fost alungați din Petersburg, iar 32 expulzați în Siberia, 8 hoteluri pentru muncitori închise. După o altă versiune se spune, că în contra a lor 240 de deputați din Duma s'a început cercetare judecătorească.

Prințul Trubeztkoi a distribuit decorații soldaților cari au înăbușit revolta dela Kronstadt. Corpul ofiteresc zilnic cercetează pe soldații răniți în luptă cu revoltanții.

Petersburg, 13 Aug. Deținerile continuă. Ieri au fost prinse opt eleve a gimnaziului de fete.

Șese-zeci și cinci de oficeri de marină s'au înaintat abdicarea.

Decapitățile și matrozii.

Paris, 13 Aug. Colaboratorul din Odessa a ziarului »Matin« scrie, că matrozii flotei de pe Marea Neagră l-au rugat pe ministrul de marină Birilev ca să încete cu decapitățile din Kronstadt, căci la caz contrar toți matrozii flotei se vor rescula.

177 sentințe de moarte.

Petersburg 13 August. După informațiile ziarului »Peresoni« tribunalul militar din Kronstadt a mai judecat la moarte afară de șapte matrozi încă pe 177 de resculanți. Nu se știe, dacă sentința s'a executat sau nu.

Helsingfors 13 August. Tribunalul militar a judecat ieri la moarte pe oficerii Eulejanow și Kochanowski precum și pe cinci soldați, cari au fost bănuși că au simpatizat cu resculanții din Sveaburg. Sentința a fost executată.

Iconostase noi,

precum și renovări după specialitate se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zidăria de biserici

Schmidt János,

◀ **Budapesta** ▶

● IX. Soroksári utca 40. ●
Fondată la anul 1888. ●

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 August 1906.

— **Știre personală.** Ministrul instrucțiunii publice dl *M. Vlădescu* din România să află împreună cu familia sa la Băile-Erculane în cura doctorului Al. Crăciunescu.

— **Noua princesă,** fiica princesei Mariei Valeria, dupăcum se vestește din Ischl a fost botezată Duminecă cu mare pompă. Mica princesă a primit numele de Matilda. La botez au fost invitați toți aristocrații, cari se găseau la Ischl.

— **Fiul moștenitorului de tron german** va avea trei nași și anume: pe regele Francisc Iosif, pe Eduard al Angliei și pe vitreagul Nicolae, țar al Rusiei.

Toți trei domnitorii vor fi reprezentați la botez prin trimișii lor.

— **Știință, în posta redacțională!** Ziarul »*Aradi Közlöny*«, în numărul dela 11 August, informează la »Poșta Redacției« pe un — nenorocit de F. B., asupra întrebării expresiilor »român« și »oláh«, pentru numirea noastră, a Românilor.

Explicație filologico-istorico-științifică, în »Poșta Redacției«!

O așa sfidare a concepțiunii de știință, nu s'a mai pomenit. O așa obrăznicie, de a trata un subiect, la care ești *cutie* în pricepere, caracterizează numai și numai speța bijedă a »*Schreib-Moritzilor*«.

— **Adunarea de teatru în Lipova.** Suntem informați că la adunarea fondului de teatru ce se va ține la Sf.-Mărie în Lipova și-a anunțat participarea și dl *Alesandru Mocsonyi*, care va ține cu acest prilej și o disertație.

Comitetul va face o primire frumoasă ilustrului oaspe.

— **Alegerea de preot.** Duminecă a fost alegeră de preot în Sân-Miclăușul-Mic. Dintre patru candidați a fost ales cu o majoritate de cinci voturi tânărul Emil Stoica, absolvent de teologie, din Sibiu.

Dorim nou alesului răvnă la munca ce-l așteaptă în o comună lăsată în părăsire.

— **O pocăită reînțoarsă la religia ortodoxă.** Cea mai mare plagă pentru țărâtimea noastră, ce slăbește foarte mult și în mod îngrijitor credința profesată de biserica mântuitoare a răsăritului, e »nazareismul«. Câte suflete n'a pierdut biserica prin această dăunătoare și răufăcătoare »religie«.

Unde însă preoții își împlinesc datoria, mulți se reîntorc iarăși la sânul maicii lor. Un caz recent s'a întâmplat în Micalaca.

Milița, fiica lui Savu Bugar, era încă pocăită, adică a intrat și ea în ceata rătăciților. Un credincios de al nostru însă s'a îndrăgostit în ea și voiește să o ia de soție.

Părintele Ioan Morar s'a împotrivit, ca să se facă logodna între ei doi până fata nu va trece la religia ortodoxă.

Fata s'a învoit. A mers la biserică. A stat în ușa tinzii, până ce părintele Ioan Morar, îmbrăcat în ornate bisericesti, a venit să facă molitvă asupra ei. După aceasta i-a pus întrebarea, că din inimă curată și din convingere trece la religia noastră? Ea a răspuns:

— Trec din inimă curată la religia în care am crescut.

Părintele i-a ținut apoi o cuvântare corespunzătoare, a luat-o de mână și a dus-o pe la sfințele icoane, sărutându-le.

Mângăitor poate fi pentru un preot, când își vede oia pierdută regăsită, mângăitor e și pentru noi, că vedem părinte stăruitor pentru întărirea turmei lui.

— **Pildă bună.** Ziarul »*Libertatea*« scrie, că, câțiva »lucrători cu ziua«, din notariatul Burjuc, Duminecă în 9/22 Iulie, dupăce și-au isprăvit năcazurile la notar, au mers la crâșma din sat.

Acolo un student a vorbit despre lucruri bune. Crâșmarul încă i-a ascultat poveștile, apoi a zis către cei de față:

»Fraților! Învațați dela mine! Eu mi-s crâșmar, dar vă zic: *Sa bem mai puțin, ca să rămână de unde să jertfim și noi pentru școala cea mare, pentru gimnaziul nostru din Brad. Căci zău, lucrul cel mai folositor pentru neamul românesc este lumina minții*«.

Cei de față au ascultat sfatul lui și s'a pornit o colecție și fiecare a dat, cât a putut, adunându-se suma de 10 coroane 20 fileri.

Banii vor fi trimiși reprezentațiunii gimnaziului din Brad.

Acești vrednici țărani au dat o bună pildă de imitat.

— **Alegere de învățator.** În urma trecerii în penzie a dlui Ioan Pinter, fost învățator în Beiuș, s'a scris nou concurs pentru ocuparea aceluși post. Dintre recurenți a intrunit majoritate dl Ioan Cigariga, fost învățator în Cermeiu.

Dorim succes nou alesului.

— **Pentru vizitatorii expoziției din București.** Se atrage atenția vizitatorilor asupra frumoasei grădini-restaurant »*La carul cu bere*«, situată tocmai în fața expoziției. Conducătorii acestei grădini sunt doi harnici ardeleni. Prețurile ieftine și serviciul excelent.

— **Preoți catolici, preoți ortodocși.** În foile oficioase catolice se scrie cu îndurerare, că la catolici cariera preoției o îmbrățișează în timpul din urmă tot tineri slabi, proști la înfățișare.

E foarte de mirat, căci preoțimea catolică nu se poate căi contra salarului.

La noi are lucrul alta înfățișare. Cariera preoției o îmbrățișază tineri voinici, cu pregătiri mai înalte decât până acum. E un semn bun al vremii pentru poporul nostru și pentru luptele noastre naționale.

— **Sultanul Turciei e bolnav și trebuie supus unei operațiuni.** După alta verziune operațiunea a și fost dusă la îndeplinire.

— **Din Bazna** ni-se scrie că afară de persoanele al căror nume l-am comunicat deja, au mai sosit acolo pictorul Smigelschi, cu familia (Elisabetopole), d-na Velican, cu fiul (Alba-Iulia), casierul de bancă Draia, cu soția (Brad), d-na și dl dr. Manu, notar la tribunal (Deva), protopretorele în pensie Popeneci (Veneția, Făgăraș), notarul Barbat (Poiana), notarul Acilenescu (Galeș), subnotarul I. Codrean (Cacova), notarul Marinescu, cu soția și fiica (com. Făgăraș), comptabilul C. Herța (Seliste), d-na Cheresțeș (Dej) și dl Chirtop, proprietar (Câmpeni).

Se atrage încă odată atenția ca cei ce se duc la aceste băi să se pună întâi în legătură cu dl dr. Eugen Porea.

— **Liga internațională pentru apărarea drepturilor femeilor,** dupăcum se telegrafează din Copenhaga, a hotărât, ca conferința proxima o va ține în Hollanda la 1908.

— **Un monstru.** Prefectura de Prahova (România) a vestit ministrului de interne că în ziua de 17 Iul. n., femeea Nedelea Vosile Iordache din Predeal, a dat naștere unui copil mort, de sex masculin, care avea două capete, un ochiu,

„SALONUL“ DIN BASNA.

Pe arborii aleei s'a afișat că »diseară petrecere în — salon!« Tineretul, care însoțește pe reumaticii și damblagii veniți aici să se vindece, vrea să petreacă. Curiositatea mă face să m'abat și eu spre — »salon«. Am plecat ceva mai din vreme: vroiam să-mi însemn numele fericiților închinători zeiței Terpsihore... Când colo ce văd? Salonul închis, înăuntrul întunec besnă! Pe alee d'asemeni luminează numai luna care se va ivi peste o septămână. Felinarul, singurul felinar ce a fost, l-au spart niște »gentri« cari au chefuit eri noapte la restaurantul »*Tulipân*« (căci și p'aici băntue tulipanismul: proprietarul s'a dat după păr și și-a botezat restaurantul »*la Tulipân*«). Se potrivea bine: »*gleich!*«... Curând însă văd un grup de — luminări aprinse... Erau cei de pe »coridorul lung«, elita Basnei, cari în frunte cu o tineră și sglobie doctoriță armeană și cu Valy cea oacheșă, veniau la petrecere... Fiecare în mână câte cu o luminare. Pentrucă, din spirit de economie, (ca să nu zicem: sgârcenie!) proprietarul nu luminează salonul, după cum a uitat să aboneze reviste, ilustrate, și ziare pentru distracția celor ce nu se culcă d'odată cu găinele (*din sat*, aici sunt cel mult — găște!)

Ajungând grupa la ușa salonului, se exmite o delegație după cheie, ceea-ce nu-i ușor de scos, căci proprietarul cere garanții pentru cazul când s'ar strică ceva... Ce vuiet și ce bucurie când un »delegat« mai iute de picioare sosește cu cheia. Dau năvală toți în — salon, o șură mare, în mijloc având o masă rotundă, vechie, de când s'a descoperit aici isvorul iodat; într'un colț pianul, o hodorogă cum n'am mai văzut: când una

dintre dame a luat un acord, am crezut că s'a dărâmat tavanul ori că s'a resturnat un car cu un vas de tinichea... Am isbucnit cu toții în hohot de râs. Un lungan dintre tineri s'au suit pe masă și în policandru ce atârna d'asupra, a pus mai multe luminări (acum numai am înțeles de ce damele toate veneau cu luminări!), alții au adus niște bănci de pe ele, damele au deschis ferestrele, să aierizească, deoarece-ce era un zăduf insuportabil, — și astfel totul fu gata de — dans.

Până ce tineretul dansa, am căutat să-mi notez aspectul salonului... Nu era însă mult de înregistrat: câte-va oglinzi, d'asupra ferestrelor și la colțul lor pânza de paiangen ținea locul perdelelor, iar pe un perete niște anunțuri-reclame.

Intr'astea caznă mare cu pianul: pedalul nu voia de loc se priadă. Noroc că între tineri era un — *realist*, care a învățat mehanica și a inventat astfel leacul: a vârît sub pian pe un băiat mai mic, să tragă în jos de pedal când dama îi va face semn cu piciorul...

Mulți dintre cetitori vor crede că eu fac glumă ori exagerez. Și cu toate acestea, scriu adevărul... foarte amuzant, dacă nu ar fi și ceva revoltător la mijloc, anume: pentru acest »salon« și pentru lăutarii cari cântă dimineața și după amezai piese de când era bună fată, noi plătim tacsă întocmai cât plătesc cei ce se duc la Mehadia ori alte băi de rangul întâi!

Adevărat, că aici publicul vine să-și caute de sănătate, să se vindece de reumă și alte nevoi, nu să — petreacă... Direcția — ori mai bine: *directiile* (căci sunt două!) cred că nu s'ar ruina însă, dacă ar întreține un salon cum se află la toate băile, salon în care să fie jurnale și reviste de tot felul și un pian care să sune armonios,

iar nu ca oalele cele sparte... Căci mai ales pe vremea de ploaie, cum e de trei zile, nu putem sta tot în casă ori în — birț, ori cât de mult i-ar plăcea dlui Breckner să ne împrietenim cu — Tulipân-ul!

Este ați bate joc de public când nici atâta distracție nu-i procuri...

Dar să revenim la petrecere... A ținut până s'au isprăvit luminările. La urmă s'a spart un geam (adică a căzut afară sticla crepată încă din anul trecut) care nu știu cine-l va plăti (ori îl va pune dl Breckner în socoteală *flecărui*?) după care — vorba obicinuită — ni-am îndepărtat fiecare la ale sale, ducând amintiri despre pianul care în toată lumea numai în salonul (?) din Basna se găsește.

Pe când să adorm, iată că sub fereastra vecinei un trubadur modern își varsă focul inimii, *suspînând crud*, întovărășit de arcușul unui lăutar... Bravo, tinere, asta-mi place! De ce a dat Dumnezeu omului glas? Să cânte sub fereastra mândrei sale!... Și de ce să ducă la serenadă o bandă întreagă, când dorul se poate spune și cu acompaniarea unui singur lăutar?! Mai ales că așa întreaga daravere nu costă mult!... Tineretul dela oraș ar putea lua exemplu, ceea-ce ar fi spre ușurarea — părinților, ori — când merge pe socoteală proprie — ar mai reduce numărul — cambiiilor...

Se vede că simplitatea salonului din Basna tot folosește la ceva: inspiră tinerilor idei de — economie... *Economie* face și directorul proprietar... Numai că un asemenea salon (?) nu-i de loc propriu să atragă tinerimea »de ambele sexe« cu atât mai puțin pe bătrâni... Să sperăm că pe viitor, »*gleich*«, totul se va schimba. *Leandru*.

era fără nas, fără urechi, și avea și o gură în formă de pătrat. Pus în spirt spre păstrare monstrul a fost trimis spitalului județean din Văleni.

— **Dare de samă și mulțămintă publică.**

La petrecerea din M.-Mioara, ținută la 29 Iulie a. c., au binevoit a suprasolvi următorii: V. Morariu (M.-Luduș), G. Bendea (M.-Mioara, N. N., S. Dan câte 1 cor. 40 fil.; E. Drăgan, Z. Macaveiu, T. Sas, S. Baci, I. Aranyosi, I. Rișca, V. Murășan, Ș. Pop, I. Vișă, P. Mărian, I. Roșca, I. Chioaria, I. Baci, S. Gligor, E. Răduț, câte 40 fil.; Ștef 50 fil.; D-na A. Caliani 3 cor.; G. Brozac 7 cor.; I. Truța, G. Indreiu, I. Lăpăduș câte 2 cor.; I. Moldovan, D-na Maior, I. Deac, N. Rus, I. Horșia, D-na A. Pop, Ghibu, N. Gruia, Moga. Kibédi câte 1 cor.; N. Popra 60 fil.; Juhász L. 20 fil. Oferte marinimoase am primit dela dnii: G. Micu 3 cor.; N. N. 4 cor.; T. Pănzău 2 cor.; D. Muntean 5 cor.

Frimească marinimoșii binefăcători și pe calea aceasta mulțămintele noastre. Turdașul-român la 6 Aug. 1906. Traian German.

— **Mulțumită publică.** Era înălțător când la examenul elevilor dela școala populară dela noi din anul școlastic abia trecut tinerul domn Arsa Bogățan, candidat de învățator în fața examenului ni-a pus la dispoziție 20 tonuri de cărți ro-rânești foarte prețioase ca premii pentru elevii mai buni, cari apoi cu întevienirea comisunii examenului s'au distribuit aceluia elevi. Susnumitul tinar însă și-a încoronat aceasta, faptă binevenită și marinimoasă prin alta și mai măreață, a donat întreaga bibliotecă sa în valoare de 600 coroane comunei noastre — și a sale natale — bisericeii, care va forma biblioteca școlară, cu scop de a o întrebuința și cărțurarii adulți din comună.

Tinerul domn susnumit a mai făcut și donat și pentru Sta biserică mai multe obiecte prețioase însușindu-se pentru — și mult promovând interesele ei când numai i-se dă prilej. Mai în timpul din urmă ne-a pus în prospect procurarea unei garniture de vestimente bisericesti, felon, eparafir etc. din avutul propriu și a familiei evlavioase căreia aparține.

Pentru toate aceste mă simt plăcut îndatorat și pe asta cale a-i exprima și în numele comunității noastre bisericesti mulțumită marinimusului donator, dorindu-i dela D-zeu fericirea vremelnică și cea cerească. *Arad-Gai, 27 Iulie v. 1906. G. Bragia, preot.*

— **Călătorul vagabond** care sub numele de Georgescu și dându-se când doctor când student în medicină din România, după cum ni-se scrie, este țigan din Codlea (lângă Brașov), unde după ce a slujit la o fabrică de cărămizi, a plecat în lume și a călătorit surprinzând bunacredința multora și păcălind pe mulți. La Cetatea de Baltă și prin alte părți a ajuns însă pe mâna jandarmilor și s'au descoperit în sarcina lui multe isprăvi pentru cari Româniilor toți să închidă ușa din naintea lui. Ca să-l recunoască și cei pe cari ar voi să-i păcălească de aci încolo, credem necesar a spune că e înalt, are muțră de țigan, privire cruntă și are obiceiul acum să spună că e teolog absolut și umblă în peșite. Unde poate se da bine și cu Ungurii din administrație, păcălindu-i cu destăinuirea a unor pretinse taine politice române.

— **Căldurile cele mari.** Iată când au fost căldurile cele mai mari în Europa în cursul feluritelor veacuri:

În anul 627 zice că atâta de mare a fost căldura în Franța și în Germania încât au săcat toate fântânile și izvoarele, și un mare număr de oameni au murit de sete. — În 870 au fost siliți oamenii să înceteze cu lucrul câmpului din pricina căldurii mari. Chiar și dintre aceia cari lucrau noaptea pe răcoare, mulți au căpătat boale în urma nădufului groaznic, care mai curând ori mai târziu le-a pricinuit moartea.

În anul 903 căldura razelor soarelui a fost atât de mare încât roadele câmpului au fost nimicite total de arșiță.

În anul 1000 au săcat râurile și peștii putrezau pe uscat, din care pricină s'a și născut apoi ciuma.

În 1131 încă a fost căldură mare încât Rinul (un râu cam ca Murășul pe la Radna, de mare) a săcat de tot.

În anul 1139 căldura prea mare a nimicuit întreaga roada pământului în Italia.

În 1277, 1303, 1304, 1615 și 1765 au fost veri

atât de călduroase, că nu mai puteau oamenii trăi de ferbințele.

În întreaga vara anului 1718 nu a ploat nici un strop de apă și nici rouă nu a căzut.

Despre căldura din Iulie 1793 să spună că a uscat toate sămănăturile și fructele. Carnea proaspătă, care a fost luată de pe vită, tăiată înainte cu o oră, un ciaz mai târziu se împuția în pivniță.

În 1822 încă a fost căldură mare, care a pricinuit, mai ales în Țara-Nemțesea, mai multe cutremure de pământ; iar căldura din anul 1832 a adus cu ea colera.

La Paris (Franța) a murit în anul acela de coleră 20 mii de oameni.

Verile din anii 1846, 1849, 1860, 1870 și 1874 au fost chiar așa de călduroase și de rele pentru sămănături și nutrețuri, ca și verile din 1904 și 1905.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuiește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul Arad.*

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

— **Atragem atențiunea on. cetitori asupra anunțului lui Blum Bertalan.**

PARTEA LITERARĂ. ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii.

1906.

(Urmare și fine).

XXII. Premiul Anastasie Fătu, de 3.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți.—(Deciz. 27 Martie 1906).

Autorii vor face harta amănunțită a unuia din județele sus arătate; vor arăta în colorii convenționale marile diviziuni și subdiviziuni geologice ale județului.

Harta va fi însoțită de un memoriu explicativ, în care se vor arăta fosilele pe cari s'au bazat autorii pentru a determina diviziunile și subdiviziunile geologice; vor arăta rocele minerale utile și izvoarele minerale ce au întâlnit. Acest memoriu va fi însoțit și de o schiță tectonică pe scara redusă.

Memoriul va fi însoțit de rocele și mineralele ce au găsit și mai cu samă de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile și subdiviziunile geologice, de cari vorbesc și pe cari leau reprezentat pe hartă.

Termenul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1910.

XXIII. Premiul Princesa Alina Știrbei se va da în sesiunea generală din 1914 prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.—(Deciz. 6 Aprilie 1902).

«Această scriere va arăta în mod metodic legile morale cari trebuie să conducă pe om în viață și mijloacele ce trebuie întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germenii cerințelor morale să fie desvolțați întâriți treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datorțiilor multiple ale omului; în fine pentru ca copii și tinerimea să fie de timpuriu astfel conduși, ca germenii celor bune să nu fie slăbiți într'înșii, iar germenii celor rele să nu fie opoșiți și încurajați». — (Din Actul de donațiune).

Autorii vor avea în vedere și următoarea programă întocmită de Academie:

1. Mamele mai tuturor ființelor viețuitoare de pe pământ își alăptează și cresc singure puii lor. Așa trebuie dar să facă și toate femeile cu copii lor. Femeia care nu-și apleacă singură copilul nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredința îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă și nu-l poate alăpta singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condițiunile ce trebuie să întrunească doica, anume ca să fie de aceeași naționalitate și religione, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele etc.

3. Părinții trebuie să privegheze neinterupt la creșterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în sama doicei sau numai în a servitorilor. Simțul părintesc trebuie ținut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe și a vorbi, părinții îi vor însufla iubirea și respectul de tată și de mamă, aducându-l în același timp la cunoștință și credința că pe lângă ei mai e un părinte, mai mare și mai puternic, Dumnezeu, care ține pe toți. În legătură cu acestea și treptat, vor învăța pe copil să iubească și să respecte și pe crescătorii, învățătorii și binefăcătorii săi, precum și pe toți cei mai vârstnici decât el, de ori ce treaptă numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite nici odată și sub și nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală și de bună cuviință. Muștrările ce vor fi siliți a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate și în raport cu greșala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat și asupra vieții afară de casă.

7. Părinții sunt dator să învățe pe copil să fie cumpătat, strângător, filantrop și cu durere și milă față de cei nevoiași și de instituțiunile de binefacere. Îl vor învăța preceptele. Sf. Evanghelii și respectul legilor.

8. Părinții vor mai deprinde pe copil a vorbi la început numai limba maternă, învățarea și cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Îl vor învăța de asemenea să iubească pe semenii săi: să iubească patria, să o aperse la nevoie și să-i aducă serviciu cât va trăi.

10. Pentru a izbuti însă în toate acestea, părinții vor trebui să preneargă ca exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar putea să fie dăunător copilului și să aibă totdeauna în vedere că iubirea și respectul nu pot fi câștigate sau menținute, dacă nu sunt observate de amândouă părțile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Termenul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1913.

Notă:—În vedere concurenților la această a doua serie de premii se pun următoarele articole din Regulamentul votat de Academie la 8 Martie, 1906:

Art. 19. Manuscriptele se vor prezenta la concurs în termenul fixat în art. 3 până la Septembrie, fără nume de autor, purtând o deviză sau motto; ele vor fi însoțite de un plic sigilat pe care va fi reprodușă deviza sau motto din fruntea manuscriptului și în care se va afla închis numele autorului. Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va număra autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere și își vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunțarea rezultatului vor rămâne proprietatea Academiei și vor fi încorporate în bibliotecă, în colecțiunea manuscriptelor.

CONCERTE, PETRECERI.

Aviz. Ruga dela Făget se va ține și anul acesta ca de obicei în 28 August st. n. (la Sta-Mărie).

Drept surprinsă din partea mai multor tineri universitari și gemnaziști să va juca «Călușarul

Bătuta și Hora» dela Plevna în niște admirabile costume naționale.

Invitări speciale nu se trimit. Tot Românul de bine să se considere de invitat. Petrecerea promite a fi una din cele mai succese. Pentru comiteul aranjator Adam Iancu stud. în medicină.

Concertul din Siria. Duminică târgușorul Siria era mai impopulat ca de alte dăți. Inteligență multă, veselă, elegant îmbrăcată a venit să ia parte la concertul plănuț de tinerimea de acolo. Și ca în totdeauna când se arangează în Siria petreceri, astfel și cea din urmă a avut un succes splendid.

Comitetul aranjator în frunte cu prezidentul de onoare dr. Iacob Hotăran, cu vice-prezidentul Axentie Secula, cassarul Iuliu Grofșorean și controlorul Traian Terebenț și-au dat toată străduința să procure lumii adunate momente de înălțare sufletească și deplină amuzare. Iar noi, cei veniți am făcut tot posibilul, și ne-am prezentat în număr cât mai mare, ca prin prezența noastră să rebonificăm ostenețele comitetului aranjator.

Am fost în plăcuta poziție să vedem în mijlocul nostru pe lângă distincții oaspeți veniți și din România pe deputatul Șiriei, dl dr. Ștefan C. Pop, dând și prin aceasta semn vădit al dragostei ce-o manifestează totdeauna, nu numai față de ori-ce mișcare culturală-națională, ci tot odată și față de alegătorii săi.

Concertul s'a înseput cu piesa »Pălăriile«, comedie în 3 acte de Alfred de Henneguin, localizată de R. L... A fost predată cu destul succes. În deosebi au fost deplin succese rolurile dsoarelor Tulia Bogdan, (Nora), Lucia Bogdan, (Lucia), Hortensia Rădnean (Anetta) și a lui Radu Ionescu.

Tot astfel ne-au plăcut — abstrăgând dela unele rostiri necorecte, mimică stângace — și modul de predare a diletanților G. Hotăran (Emil Vălean) Aurel Doboș (Sylvestru), Nicolae Hotăran (Paul Petean) și a lui Jean (Ioan Sevici).

E înveselitor și mângăitor pentru noi totuși, că ni-s'a dat privilegiul să vedem tineri doritori pentru răspândirea culturii noastre în cercuri cât mai largi. Numai laudă li-se cuvine.

D-soara Mărioara Tămaș ne-a procurat momente plăcute prin declamarea cu succes a unei poezii din Coșbuc.

După concert s'a încins jocul, ce-a durat până în zori de zi în deplină animație și veselie. Quadrilul a fost jucat de 52 părechi. În pauză dl deputat dr. Ștefan C. Pop a adresat câteva cuvinte de însuflețire și de mulțumire participanților.

La acest concert au luat parte:

Damele: Bogdan, Balint, Crișan (Șiria), Ciontea (Arad), Crișan (Seleuș), Câmpian (Vârșand), Dârlea (Șilindia), Doboș (Șiria), Dragici (Galșa), Evuțan (Pecica), Despa (Dumbravița) Hotăran, Hui, (Șiria) A. Ignuț (Târnova), Iercan (Șiclău), Lazar (Galșa), Morar (Măderat), Morar (Arad), Mărșeu (Sinitea), Muntean (București), Luiza Moisescu (București), Muscan, Nonu, (Nădab), Monța (Șicula), Văd. Olar (Arad), Oprea (Agris), Popovici (Arad), Pășcut (Șiria), Popovici (Vârșand), Purcar (Arad), Simtion (Arad), Roxin (Pauliș), Secula (Șiria), Tămaș (Șiria), Terebenț (Galșa).

Dsoarele: Hortensia, Tulia și Lucia Bogdan (Șiria), Cornelia Balint (Sinitea) Anuța și Sofia Burdan (Sinitea), Ersilia Cădar (Pecica), Minerva Ciontea (Arad), Anuța Cizmaș (Gurba) Floare Cadoș (Pecica), Mărioara Crișan (Seleuș), Aurelia Cure (Covăsint), A. Doboș (Șiria), Despa, Evuțan (Pecica), I. Ineuan (Macia), Cor. Iancu (Otlaca), Ilica (Agris), Aurica Iercan (Șiclău), Laslo (Seleuș), Veturia Laza (Galșa), Hortensia și Aurica Mladin (Curtici), Anuța Muntean (București), Cornelia Moldovan (Arad), Lucreția Morar (Arad), Mărioara și Iulia Musca (Comlăuș), Livia Muscan (Nădab), Aurora Monța (Șicula), Mihuț (Sinitea), Iulia Miclău (Arad), Nonu (Nădab), Anuța Nișca (Galșa), Iulan, Nastici (Agris), Oprea (Otlaca), Florica și Zina Popovici (Arad), Veturia Popovici (Vârșand), Popescu (Covăsint), Hortensia Rădnean (Budapesta), Secula, Sevici (Șiria), Ecat. Ţucra (Comlăuș), M. Tămaș (Șiria), Varga (Nădab).

BIBLIOGRAFIE.

Ne-a sosit la redacție »Programa« gimnaziului superior gr. cat. și școalelor elementare din Beiuș, redactată de Vasiliu Ștefănică, director substituit.

»Programa« e scrisă în două limbi: în cea românească și în o perfectă ungurească.

»Programa« se deschide cu o disertație a profesorului Radu Cupar despre »accentul și topica limbei române«. Dl Cupar vorbește în mod teoretic despre o limbă, ce o folosește atât de slab și atât de rău. Acest lucru îl putem spune hotărât și deschis fără gând însă de a supăra pe cineva.

Cel ce scrie: »E ceva natural dară, că, când voim, »topice străiniste« și »mărturisesc cu inimă deschisă, că în un timp (!) (fără virgulă) când la noi abea a scuturat un tinăr pulberea școalei de pe sine (topică!) să (!) în cumetă a face »critici« de cari îți vine părere de rău, că și tu ai făcut ceva, — în un timp (!) când la noi îți pun secundă (!), cei ce nici idee n'au, ce (!) ai scris, este foarte cu greu ori și cui să se ocupe de ceva în mod serios,« să ni-se dea voie, dar nu suntem măcar îndreptățiți să-l credem, că vorbește limpede și corect despre »accentul și topica limbei române« atât de fine.

În sfârșit disertația urmărește scopul de a da elevilor »un fel de repetitor despre cele învățate la noi — ca atunci când vor voi să ne critizeze și ei să aibă vre-o bază mai solidă de cât unii dintre criticii (!) noștri«.

Când cetești discursul rostit cu prilegiul aniversării morții fostului episcop Mihail Pavel, de către profesorul dr. Constantin Pavel, se vede în mod vădit, că diferența este între limba întrebuințată de dl Cupar și în cea de cel din urmă. Prima-i groaie, a doua o românească dulce și perfectă, ce-ți atinge urechea în mod plăcut și din care se desfășură limpede și curgător gândurile și sentimentele unui profesor, ce a avut darul să nu fie influențat de limba din școalele maghiare, unde și el a studiat tot așa ca domnul Cupar.

Afară de aceste două lucrări literare »programa« cuprinde;

Planul de învățământ. Ocupațiuni scripturistice din limba română. Manuale pentru anul școlar 1905/906. Beneficiați. Internatul »Pavelian«, unde au fost găzduți în ăst an 133 de elevi, parte cu taxă întreagă, parte cu jumătate și mulți gratuit.

Mijloacele de învățământ au fost »augmentate« prin cărți dăruite de ministerul de culte, de Academia maghiară din Budapesta, Academia română din București, Universitatea din Cluj prin alte donațiuni și procurături.

Se publică apoi acte mai însemnate din anul școlar 1905/906.

Corpul didactic număra 16 profesori și 4 caticheteși »Programa« arată progresul în studii (!) La gimnaziu s'au înscris 411 de elevi dintre cari 175 gr.-cat. 162 gr.-or. 27 romano-catolici și 20 izraeliți.

Societatea de lectură a dezvoltat o rodnică activitate sub conducerea însuflețitului prof. dr. C. Pavel.

Averea societății e de 1537 cor. Biblioteca constă din 455 opuri în 514 volume.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 13 August.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100-clgr.)	7:39 — 7:40
Secară pe Octomvrie	6:19 — 6:20
Orz pe Octomvrie	6:53 — 6:54
Cucuruz pe Iulie	6:33 — 6:34
Cucuruz pe 1907	5:31 — 5:32
Grâu pe Aprilie 1907	7:68 — 7:69

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:42 — 7:43
Grâu pe Aprilie 1907	7:71 — 7:72
Secară pe Octomvrie	6:21 — 6:22
Ovăs pe Octomvrie	6:58 — 6:59
Cucuruz pe Iulie	6:38 — 6:39
Cucuruz pe 1907	5:36 — 5:37

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158.—
« « « mic	« 160.—
« brut « mare	« 156.—
« « « mic	« 158.—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Posta Administrației.

George Rain, A. Nádasd. Am primit 10 cor., ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Posta Redacției.

I. V. în F. Cearta dv. n'are nici un interes pentru publicitate. Nu putem publică manuscriptul.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Se caută

un candidat de avocat român,

care posedă limba germană și maghiară, și care are praxă mai îndelungată! Află imediat aplicare în cancelaria:

dr. Liviu Ghilezan,
Modos.

Se caută

un candidat român cu praxă,

care poate afla în condițiuni bune aplicare imediată într-o cancelarie advocațională în Arad.

Reflectanții să s'adreseze: Administrațiunii »Tribuna« din Arad.

Un candidat de avocat cu praxă află aplicare imediat sau la

1 Sept. în cancelaria avocatului dr. Aurel Cioban, Lippa.

Cultivarea părului. Cea mai obvenindă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morb

în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă »spiritul de păr PETROLIN«, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap și în mod avant-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirit adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică Koráni și Wachsmann, Szabadka.

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate capătă și în prăvălia de toalete alui Hegedüs Gyula.

HACK ENDRE arhitect, cu dipolmă și măestru zidar.
Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

A apărut

ALBUMUL

ÎN AMINTIREA IUBILEULUI DE
40 DE ANI DE GLORIOASA
DOMNIE A

M. S. REGEI CAROL I.

Cine dorește a avea o amintire frumoasă, să-și cumpere acest album, care este în limba română, germană și franceză, și costă 1 leu, iar ediția de lux 2 lei. Se găsește de vânzare la toate librăriile și la editor, dl Ign. Hert, București, sub hotel de France.

Se capătă la Ifj. Klein Mór în Arad.

Raderea de prisos!

Cine vrea să economisească banii, cine vrea să economisească timpul, cine nu vrea să se obosească pe o boală de piele, o o acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vânzătorilor da concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
părului

e „RASOLIN“ -ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2 50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Unii o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Numai pe scurt timp! CIRCUS-LIPÓT

în Arad, Béla-tér.

Marti, în 14 August la 8 oare seara
Productiune de deschidere
FESTIVĂ.

2 Mercuri, în 15 August
productiuni mari sărbătorești **2**

După amiază la 4 oare. — Seara la 8 oare.
Productiunea de după amiază va fi tot așa de variată și abundanță ca cea de seară. Copii și ostașii plătesc pe jumătate. — Joi și zilele următoare seara la 8 oare productiuni strălucite. În toată seara program variat.

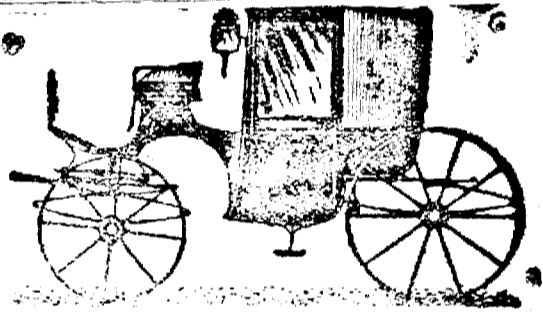
4 Jokey 4

pe 4, 2 și 2 cai, 1 damă, 3 bărbați predat de 4 frați de un cot.

Mai pe larg pe placate de păreți.

Prețuri de intrare: Lojă 3 cor. Scaune 2 cor. Loc I: 1 cor. 50 fil. Loc II: 1 cor. 20 fil. Loc III: 80 fil. Galerie 40 fil. Ostașii dela sergent în jos, precum și copiii sub 10 ani peste săptămână pe jumătate, Dumineca și în sărbători seara plătesc prețul întreg. Dumineca după amiază și cei mari și copiii plătesc din prețurile regulate jumătate — Biletele sunt valabile numai pentru productiunea, pentru care s'a scos.

● În mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie
Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite
caruțe noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii, etc. etc.)

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

La FRĂȚII LENGYEL

marele depozit de mode pentru femei
în ARAD, Szabadság-tér 21
se caută un sodal-negutător român

cu specialitatea modei pentru dame. Cei deprinși în aranjamentul vitrinei vor fi preferați. Oferte se trimit la

Frății Lengyel
în Arad.

AVIS

Avem onoare a aduce la cunoștință On. public că în

Hotelul PANNONIA (fost Nádor)

stă la dizpoziție dela

1'60 coroană
odăi

.. comode, curate, și aranjament modern ..

Cu stimă:

Szabó Kálmán,
arândașul hotelului Pannonia.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „Școala de cimbală”, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbală și de muzice
M a k ó (casa proprie).

Lădițe de 5 kgr. pentru expedarea strugurilor

Schele pe care se așază struguri și poame și

Șușorei de lemn pentru pachetări

mai estin se pot procura dela firma

Munk R. és Társa

fabricant de lemne

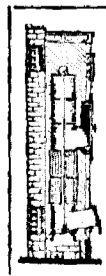
în CARANSEBEȘ.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

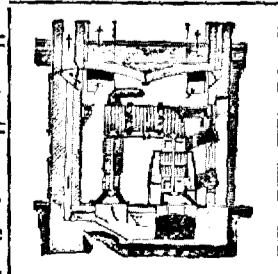
KOCH JENŐ

Budapest, V., Báthory-utca 9.

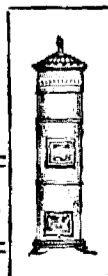
Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, bisericilor, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Planuri pentru aranjamente de încălzire cu aer se fac gratuit.

Catalog despre diferite cuptoare la dorință trimis gratuit.

Nou mod de lecuire.

Reumaticilor etc. recomand **ghetele igienice și sănătoase** făcute de mine, de mulți ani întrebuințate, de medici recunoscuți, industrie maghiară, patentată și în străinătate. Construcția din lăuntru a acestor ghete după părerea specialiștilor asigură în mod neîndoișor forma normală și naturală a piciorului, reabilitează sănătatea bolnavului reumatic, iar construcția sănătoasă o apără de răceală și de alte morburii primejdioase. Ghetele sunt ușoare și de formă elegantă, și aceluia, cari după cum li-e obicei lor umblă mult, sunt neprețuit de bune. Vindecă cu succes asudarea picioarelor și alte boale, circulațiunea sângelui o face regulată, deci e un leac folositor pentru multe boale. Preparătorul și inventatorul unic e

Rytkó Győző Budapest, Kerepesi-ut 29.

Ghetele igienice al dlui Rytkó Viktor corespund tuturor recerintelor, în urma cărora omul își poate păstra sănătatea timp îndelungat, de aceea le recomand cu căldură tuturor. Dr. Löffler Emil, de 40 ani lucrează în Budapesta, VI., Uj-utca nr. 19.

On. dle Rytkó! Cu ghetele ce le-ai făcut pe sama mea, ai câștigat deplina mea mulțumire, atât în ce privește partea igienică cât și forma ei. Prăvălia Diale o vi recomandă în tot locul. Dr. Roth Heinrich, Harsfa-fürdő (cotton Bereg).

Mare magazin de specialități din Paris.

NOUAduc la cunoștința On. public, că
am deschis mare depositde instrumente medicale, legători, pentru vătămări,
fășii de legat pânțele, suspensorii, precum și
articii opticii, ca: ocheanul pentru teatru și tabere
.. .. militare și tot felul de ochielari

în ARAD, piața Andrassy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stimă:

Deutsch Mihály.**NOU**

Mare magazin de specialități din Paris.

Cel mai mare galoniar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,
crepuri, crețuri, fireturi de perdele
și draperii, ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de plapomă, rose,
rețele de pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre:**FRANKEL JAKAB**
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!

Sa sprijinim industria națională!

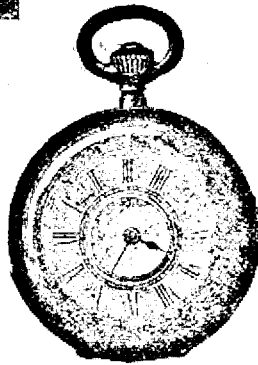
Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

Primește spre efectuare lucrări artis-
tice. — Mustre trimit gratis și franco.
La dorință călătoresc și la fața locu-
lui pe spesele mele.**TISLER VAZUL** pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare
apoifac plăci de beton, canaluri de beton fun-
damente pentru uscarea pământului și
primesc orice construcții de pământ în con-
dițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele
mai ieftine.**CELE MAI BUNE OROLOAGE**cele mai solide și cele mai după moda
juvaericeale atât pe bani gata cât și

~~~~~ ÎN RATE ~~~~~

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine,
liferează cea mai bună prăvălie în aceasta
privință în întreaga Ungaria:**Brauswetter János**
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit.

Correspondențele să se facă în cât se poate
în limba maghiară, germană sau franceză.**Deschidere de prăvălie!**

Mare deposit dela toate fabricile de specialitate.

Linoleum, pânzături cernite și articlii de cauciuc (gummi).

Arad, Andrassy-tér 22.

Recomandă adevăratul său Linoleum cu cele mai estine prețuri de fabrică, covoare mari de părete și de
intins pe jos, de așternut în baie și la spălător, pentru îmbrăcarea odăilor; pânză cernită pentru așter-
nut pe masă, pe pereți, pe tase, șurte pentru femei și copii; pânză de cauciuc pentru paturi, îm-
brăcăminte, jucării, ghiozdane pentru târguiele și pentru copii școlari

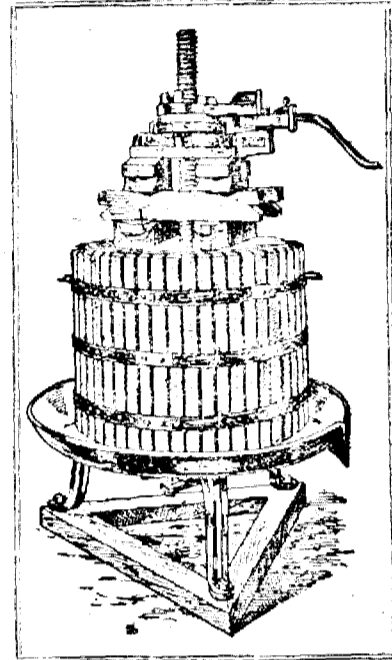
==== Mantale de ploaie pentru bărbați și femei. ====

Medalie de aur dela expoziția din Pojun. — Unica mare medalie de aur a statului de la expoziția din Cluj.

Pres de vin și călcătoare de struguri

Diferite prese de ridicare cu patenta. **Prese de vin Hydraulic** cu apăsătoare superioară, cu corfe de laturi cu patentă. **Prese de fer și de lemn cu 2 corfe. Călcătoare de struguri** cu cilindre cupolice de construcția cea mai nouă. **Renovările se execută de specialiști.**

Telefon-Nr.: { 73-83 și 75-85.
73-84 și 73-85.

Epistole: RÖCK ISTVÁN, Bpest, Postafiók.

RÖCK ISTVÁN

fabrică de mașini
și turnătorie de fer

Budapest, I., Budafoki-ut.

Magazinul orașului: XI., Soroksári-utca 24
Telefon-Nr. 53-44.

**Comunicație la colonia
fabricii:** Dela capul podu-
lui Francisc Josif dinspre Buda,
cu bilet de tramvai electric
pană la stațiunea „**Röck-
gyár**“.

Transporturi pe tren e a-se trimite la stațiunea trenului Budapest-Kelenföld
Catalog francuz la dispoziție.

Institut regnicolar de pictură și
artă industrială.

Depesă: BLASKOVITS. Intemeiată
la 1887.

De mai multe ori premiat.

Bátori Blaskovits M.

PICTOR BISERICESC

Szabadka, Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Sale
primatului papal și a clerului înalt,
din parte Magn. Sale contelui tolmaj
Festetics Tassilo. Pictorul eparchie-
lor sârbești, recomandat din partea
Excel. Sale patriarh. C. Brancovic.

Pictura de biserică după stil, stucă. Aurirea crucilor fără șchele. Vănuirea bisericilor, ce
nu se poate spăla de ploaia. Pictarea iconostaselor în execuție artistică în mod extrava-
gant de ieftin. Bisericilor mai sărace mai ieftin cu 25%. Pictare academică.

◆◆◆ Vopsea pentru biserică și turnuri, ce rezistă contra viforului, ploaiei și focului. ◆◆◆
Rezistă schimbării vremii. Vopsirea svântă păreții umezi, căci nu împiedică evaporarea
umezelei. E fără miros și ușor se svântă. E potrivită și la vopsirea pietrei, cărămidii, țiglei,
cementului, lemnului, fierului, tinerii, sticlei, precum și a deorațiilor de scanărie.
Rezistă focului. — Am onoare a aduce la cunoștința onor. public și pr. st. preoți, că pentru
vopsirea bisericilor și a turnurilor până acum nu s'a găsit vopsea, ce se poate exista, și
ce se poate spăla și se îmbină cu părătele ca o vopsea-fresco. Se poate căpăta exclusiv
numai la acest institut. Picturile făcute cu această vopsea rezistă câte 10) ani. Speciali-
tate: șchele inventate de mine, care pe cele uzate până acum, prin construirea practică
sunt cu mult mai folositoare. Modele și planuri la dorință se trimit gratuit. Cinez se șiș-pte
de adevărta, ce documentează succesul muncii mele în tot atâtea biserici.

În prețuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă atențiunei p. t. publicului din loc și din provincia
care vrea să zidească, primind pe lângă prețuri moderate și pe
lângă garanță tot felul de lucrări din branșa zidăriei anume:
case de arindă, case private, cartele de vară și grânare pre-
cum și transformarea edificiilor vechi, a fațadelor și a para-
gelor de cement și beton.

La dorință servesc gratuit cu planuri și cu preliminar de spese.

Fiecare damă

știe că BORAXUL este de ani îndelungați cel mai
perfect leac pentru îngrijirea feței și a mânilor.
Pe baza acestor fapte și încercări adevărate mi-a
succes să fac din BORAX

Crema borax și Săpunul borax

ce întrece ori ce cremă apă, unsoare și săpun
făcută spre acest scop. — Afară de aceasta despre
efectul bun al acestui leac minunat în scurt timp
au primit mii și mii de epistoale de mulțumită și
recunoștință. După folosirea unui borcan trece ori
ce pată de pe față și dă o față curată.

Prețul unui borcan de CREMA BORAX ungu-
rească de toaletă 80 fleri.

Prețul unui bucată de SAPUN BORAX ungu-
resc 80 fleri.

BORAX UNGURESC pentru toaletă se capătă
cutia cu 15, 30 și 75 fleri.

Pregătitorul Mondlicht Bernát
farmacist cu diplomă.

Magazin principal „**RÁKÓCZY DROGERIA**“
BUDAPEST, József-körut 32/a.

T. C. WINTDRHOFF, Düsseldorf

Fabrică cu brevet »Hannibal« de firez pentru
cercuri și rame (cadre),

HENRY EISELT, Töplitz-Schönau

Fabrică cu brevet »Graual« pentru condensarea
lespezilor de fer (metal) și »Magnesit«,

LATTERMANN-FABRICĂ

de cuptoare cu brevet, care se pot umplea cu
prav de firez,

GEBR. MÜNZ, Nürnberg

Fabrică de cretă și requizite de scris,

METZELER & COMP., Wien

Fabrică specială pentru gumi-elastic.

CARL FINGADO, Nürnberg și Karlsruhe

Firmă pentru exportul hemeiului, și

FORSTNER JOZSEF, Budapest

Fabrică cu brevetă »Ibis« pentru scubitoare de
prav igienice

Reprezentanții pentru UNGARIA-DE-SUD.

Telefon
532.

Pollák és Szalay

Telefon
52.

cancelaria specială pentru industrie artificială
a reprezentanței

în Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.

Catalog se trimite gratis și deslușiri se dau fără taxă.

Agenti isteți se primesc cu rabat mare.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

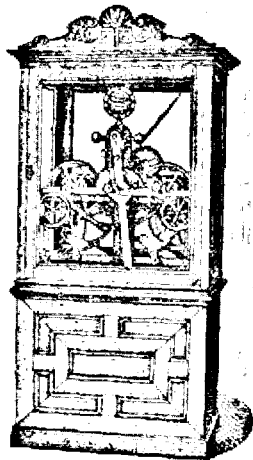

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC^{A LUI} in SEMIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

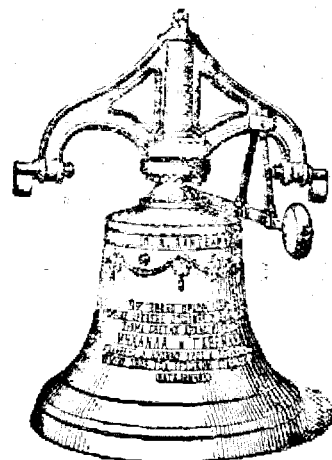
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi și scătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adăuxe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Biseriilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercetat expoziția universală din Paris din 1900 cu scop de studiu.

In interesul celor răniți!

Răniții lucră în interesul lor dacă cele trebuincioasă pentru bandaje le comandă din **PÉCS**, căci un bandaj pe o parte costă numai 4 coroane, iar cel întreg 8 coroane, cel dublu în preț dublu. **Legături menstonale** pentru femei, bucata 5 coroane, flanel pentru foale de la 7—10 coroane.

La comandarea bandajelor se cere grosimea trupului, mai departe să se spună că în ce loc e rana, în stânga, dreapta sau de ambele părți, să se spună apoi de ce mărime e.

Se trimite cu rambursă, — în caz de nefolosire se poate schimba.

Cumpărători cunoscuți să ceară prețuri separate.

Cu deosebită stimă

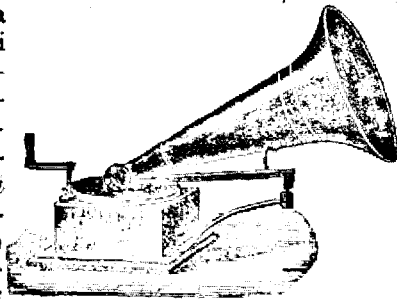
Benczenleiter Gyula, bandajist

PÉCS, strada Ferencziek nr 14.

Nu este mai frumos cadou ca Gramofonul lui Tóth József.

Se poate căpăta cu 6 pieze clasice, deja cu 12 fl. 50 cr.

Gramofonul e cea mai minunată invențiune. Să nu se confunde cu mașinările Phonograf de demult și învechite. Gramofonul suplinește teatre și concerte, pentru că prin el putem asculta acasă în familie pe cei mai vestiți artiști și artiște, muzici militare și tarafe țigănești, ba putem chiar și juca la ele. — Asortiment urieș de coruri de dame și bărbați, cupleturi, monologuri, instrumente de muzică în solo, tambura și plăci duple pentru orchestre militare și tarafe țigănești. Cel mai ieftin depou de procurat pentru Gramophone și automata, și tot felul de muzică și plăci. Mare magazin de plăci cu cele mai noi pieze românești.

Tóth József marele neguțător de Gramophone în **Szeged** Könyök-uteza 3.

Plăci foioșite le schimb cu alte noi — Corespondență în toate limbele. Catalog ilustrat gratis și franco.

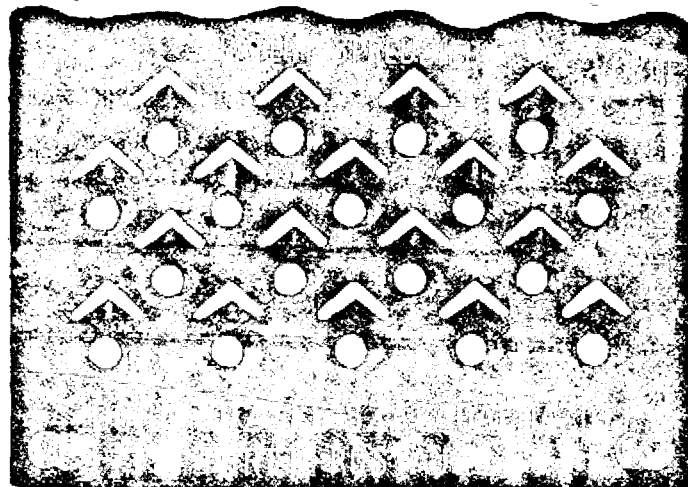
Ciururile brevetate ale lui Dorn József

să potrivească la tot felul de mașini de treerat, pentru scuturat paie la mașina curățitoare de jos etc.

Fiecare econom e dușmanul său propriu, dacă nu folosește ciururile brevetate ale lui Dorn, la mașinile de treerat, care-i rămâne în cinste după 3 zile de imblătīt.

Cu totul sunt în circulație cam 6000 de ciururi.

La imblătītul din anul trecut a erușat contele Wencheim pe moșia sa de la Csorvās de la 500 de clai de bucate 247 de klg. de grăunte față de ciururile de lemn, ceea-ce dovedește și „Societatea economică“ („Gazdasági egyesület“) din comitatul Bihar.

Furnișez pentru fabricanții din țară și străinătate.

Iau răspunderea pentru ciururile mele de bucate. Recomand încălțitoarele mele cele nouă, cari să potrivească la ori-ce mașină (sparhert) cu cari să crușă 50% de material de ars, care dă căldură plăcută și trainică.

Cu prospecte și explicații mai detaliate servește

DORN JÓZSEF, atelier de mașini Békés-Csaba.

ZIKMUND & COMP.

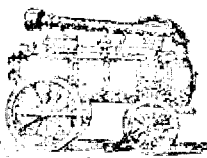
Fabrică de mașini și turnătorie de fier în **UJVIDÉK.**

Recomanda tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „**COLUMBUS-DRILL**“ și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale

de treerat cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Araujament de mori după sistemul cel mai nou.

Trimitem preț-curențe ilustrate gratis și franco.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alife

e alifa renumită „**CORNELIA**“.

Aceasta alife e cel mai bun medicament contra pișturilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. eși nestricăcios amalgament curat.

Prețul: Un borean mic cu îndrumări cu tot 1 Cor. Un borean mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia bucata 1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui **LESZKOVÁ CZ MILETA, Ó-Verbász.**

Magazin principal în Budapesta: Farmacia Török József, Budapesta, str. Király nr. 12.

(Bácska)

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuiială de postă.

Epistoalele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.